

Tisztelet az Olvasónak!

Tavaly volt 130 éve, hogy a nagymama megszületett a történelmi erdélyi székvárosban, Kolozsvárott. Gyermeké immáron 82 éves. Három éve az unoka is világra jött, köszöni szépen, jól van. Anyja leánykori nevét idézve ő is a Szegedi Tudományegyetem nevet kapta a keresszégben.

Oktatóként, dolgozóként és hallgatóként mint a Szegedi Tudományegyetem polgárai együtt éltük meg az eseményekben gazdag elmúlt három esztendőt. Olvasóink látni fogják kiadványunkban, hogyan értékelik egyetemünk, városunk és az oktatásügy országos vezetése a magunk mögött hagyott időszakot. Három év egy ember életében sem túl hosszú idő, de épp elég arra, hogy számvetést készítsünk: mi az, ami megvalósult, mi az, ami a közeljövőben megvalósulni látszik, s végül melyek lehetnek a jövő kihívásai.

Kínálta magát a párhuzam: 1921-ben is valami új jött létre (akárcsak az ezredfordulón), de mindkét esetben beszélhetünk folytonosságról is. Nyolc évtizede egy olyan folyamat indult meg egyetem- majd kollégiumfejlesztéssel, a tudomány, az oktatás, a kutatás tárgyi, s ami legalább olyan fontos volt, személyi feltételeinek megteremtésével, mely másfél évtized múltán világhírnevet szerzett az európai szemmel nézve kicsi délmagyarországi városunknak. Mind ezért fontosnak éreztük, hogy a kínálkozó párhuzamot felvillantsuk, s most, amikor nyolcvan év múltán (ismét) egy új felsőoktatási intézmény született, megemlékezzünk a nagy elődök – a múlt távlatából bátran állíthatjuk – az előzetes, nem túl szerény elképzeléseket is messze felülmulóan sikeres próbálkozásáról is.

A Szegedi Tudományegyetem frissen végzett hallgatójaként – a világhírű professzorok és államférfiak emléke mellett – engedjék meg nekem, hogy beköszöntőmben felidézzem nemcsak az elmúlt három, de az elmúlt nyolcvankét év hallga-

tói életének néhány fontos eseményét és hallgatói életének mára legendássá vált alakjait.

Szent-Györgyi Albert az egyetem rektoraként már a múlt század negyvenes éveinek elején olyan célt tűzött ki az egyetemi diáksággal kapcsolatban, mely mostanra valósággá vált: „Szándékom az ifjúságnak az egyetem épületében helyiségeket juttatni, ahol jól és otthon érezheti magát, s azt szeretném, ha ezáltal az egyetem minden hallgatójának igazi otthonává válnék...” De a mindenkori korszellemhez alkalmazkodó fiatalokról is megfogalmazza véleményét, mely előremutató az ezt követő évtizedekre nézve: „Akarom, hogy az ifjúság mentalitása megváltozzék, akarom, hogy ne alázkodó embereket lássak magam körül, hanem öntudatos fiatalokat, akik tisztába vannak azzal, hogy kik, milyen hely illeti meg őket az élet és a társadalom bármely vonalán. (...) Öntudatos diákságot szeretnék, amely helyet kaphat az egyetem vezetésében, amely felelősségteljes emberré tudja nevelni magát, amely egyéniséggé válik...” Ezután a békés fejlődést világháború és több rendszerváltás töredezte, de Szent-Györgyi emberi nagyságához és az általa megfogalmazott gondolatokhoz hűen '56-ban – a Szabad Európa Rádió szavaival élve – Szegedről indult útjára az a tisztító vihar, amelyet szegedi egyetemisták indítottak el, s amelytől fogva városunk nemcsak a tudományos élet terén vált világhírűvé, de nevét azokban a gyönyörű napokban felkapta és ismertté tette a sajtó szerte a világban. A *Kiss Tamás* vezetésével a forradalom kitörése előtt több mint egy héttel megalakult Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetsége (MEFESZ) nagygyűlésén *Lejtényi András* joghallgató – más korszakban ugyan – de szinte Szent-Györgyi szavaira referálva fogalmazta meg a következőket: „A szövetség célja, hogy az egyete-

mekről és főiskolákról kikerülő ifjúság, mely a nemzet agyát van hivatva szolgálni, ne közönyös passzív tömeg, ne gyáva, önző és gerinctelen réteg legyen, hanem népéért, hazájáért, boldogabb jövőnkért harcoló bátor, lelkes sereg. Ne riadjon vissza az igaz szó kimondásától, hanem képzettségével, tudásával, tehetségével, népünket, hazánkat szolgálja.” A sors keze, hogy több mint harminc év elteltével ismét csak a szegedi hallgatók azok, akik *Pikó András* és társai vezetésével elindítják a hallgatói élet demokratisálását Magyarországon. Az elmúlt évek diákvezetői sem feledkeztek meg a nagy elődök hagyatékáról. *Jancsák Csaba* EHÖK-elnöksége idején szerény, de annál bensőségebb és szívszorítóbb megemlékezéseken vehettünk részt az ötvenhatos diákvezetőkkel együtt, *Döbör András* EHÖK-irányítása alatt pedig valóra válhatott – az SZTE vezetése által is messzemenően támogatott – régi vágyunk, hogy emléktábla örökítse meg a világtörténelmi jelentőségű események színhelyén, a szegedi bölcsészkaron a nagy elődök erkölcsi példamutatását, hogy egyetlen diákvezető se feledhesse, mi is lenne a feladata azon a posztton, ahová a hallgatók bizalmából került.

Igaz, korábban is mindig jöttek nehéz időszakok, a nagy háború pusztítása vagy a szabadságharc leverése visszavetette ugyan a hallgatói élet fejlődését, de a szabadsághoz és demokratikus értékekhez hű hallgatók szellemisége a szegedi egyetemen mindig is tovább élt. Élnie kell tehát a jövőben is.

Ezekkel a szavakkal kívánok kedves Olvasóinknak hasznos időtöltést kiadványunkhoz, mely elsősorban egyetemünk történetének egy nagyszerű és fontos fejezetét, a szegedi felsőoktatás integrációjának első három évét igyekszik bemutatni.

Haág Zalán István
szerkesztő